

Guldviva sätter silver på vardagen

En blåsippa. En abborrstjärt. En klase havtornsbär. En förtöjningsring. Den heläländska smyckesmedjan Guldvivas alster är starkt förankrade i skärgårdsmyllan och inget föremål är för vardagligt för att bli till silver när grundaren Maria Karlström får ögonen på det.

– För mig är det inget konstigt att göra ett smycke av en fiskstjärt. Det är bara en produkt av den miljö jag har växt upp i, säger Maria.

TEXT: Anna Karlsson FOTO: Brendan Delany

Varumärket Guldviva föddes 1989 samtidigt som Maria Karlström tillsammans med Pia Romberg startade guldsmedsbutiken Galleri guld & gåvor. Det närmar sig tjugooårsjubileum och sedan smyckena för ett och ett halvt år sen tog plats ombord på Viking Line och kronprinsessan Victoria dessutom har valt att bära Guldvivas "Blomman™" vid ett flertal tillfällen så snurrar hjulen kring den åländska smyckesmedjan snabbare än någonsin.

Guldvivas hjärta är butiken i Sjökvarteret i Mariehamn men större delen av produktionen är nu flyttad hem till Marias gård där en verkstad inredd i svart och trä långsamt tar form.

Det är svalt i verkstaden. Värmen är inte riktigt på grej än men i kaminen sprakar en brasa som lovar gott. Trots att hon för många år sen lovade sig själv att aldrig mer ta med sig

jobbet hem trivs Maria nu bättre än någonsin med att kunna gå ut på gården när familjelivet har lugnat sig sådär kring sju på kvällen. Ibland är barnen med och trär på små pärlhuvuden på Guldvivas storsäljare "Ängeln", ibland tassar en hund eller katt in och håller sällskap. Tillvaron är rätt behaglig även om tempot aldrig varit högre.

– Vissa stunder inser jag hur bra allt är. Men det går inte att slappna av, man kan likna det vid att ta hand om ett barn. Företaget sköter inte sig själv.

Det är på fler än ett sätt Maria Karlström liknar varumärket Guldviva vid sitt tredje barn. Förlossningen var mödosam. Flera år av osäkerhet och kamp. Företaget hade barnsjukdomar - inre stridigheter och ekonomiska bekymmer. Tiden räckte aldrig till och många sömnlösa nätter fylldes av vändor för såväl nutid som framtid.

Men bakom det jobbiga fanns hela tiden Marias obändiga, nedärvda tro på att allt går.

– Folk frågade ibland hur jag orkade med. Men eftersom jag ser på Guldviva som mitt barn så har det aldrig funnits en tanke på att ge upp. Inte överger man sitt barn bara sådär för att ta lite ledigt och gå på spa. Det går inte att koppla bort, förklarar Maria.

Det var kring 1999, tio år efter att varumärket startat, som Maria kunde märka att allt lyfte. Guldviva började skapa mer och mer egna smycken, tiden räckte inte längre till traditionellt guldsmedsarbete och beställningsjobb och år 2000 tog Maria vara på möjligheten att starta ett smyckescafé i Sjökvarteret. Bullar, smörgåsar och silver blev en vinnande kombination.

– Vi öppnade kaféet första april och redan 15 juni hade jag insett att här fanns en marknad att bygga på. Så då köpte vi det gamla fiskrökeriet och där öppnade butiken i februari 2001, berättar Maria.

I dag är butiken i Sjökvarteret Guldvivas bultande hjärta. Här finns ett större sortiment än någon annanstans, här testas nya idéer och här kan man om man har tur hitta smycken som inte längre finns i produktion.

Det är trygghetsfaktorn som gjort Guldvivas succé tror Maria Karlström. Man gör helt enkelt smycken av saker som folk känner igen och kan relatera till. Föremål plockade ur Marias absoluta vardag.

– Fiskstjärten till exempel. För mig är det inget konstigt med att göra ett smycke av en fiskstjärta. Jag var jämt ute och fiskade med morfar när jag var liten.

Tidlöst och enkelt är mottot. Kanske var det just det enkla som tilltalade kronprinsessan Victoria som har setts bära Guldvivasmycken vid flera tillfällen. Det hela började i våras när kronprinsessans kommande besök på Åland blev offent-

ligt. I Guldvivaverkstan kläckte företagets informatör idén om att prinsessan givetvis skulle få ett par smycken på posten inför besöket.

– Jag tänkte bara ”varför inte?”. När vi gjorde collieret av ”Blomman™” för 5–6 år sen så sa vi faktiskt att det här är ett riktigt prinsessmycke. Så jag skrev ett personligt brev om oss och om åländskt hantverk och skickade två smycken till hovstaten. Några dagar innan besöket fick vi ett tackbrev. Och så när hon kliver av flygplanet så har hon collieret på sig. Det gottade vi oss verkligen i, säger Maria.

Men det var inte slut där. För två veckor sen fick Maria ett sms av en bekant i Sverige som hade sett Victoria i tidningen Metro på en bild där hon startade sin praktik på försvarsdepartementet – iklädd Guldvivas stora ”Blomman XL™”

Och så i mitten av september var det dags igen. Kronprinsessan prydde omslaget på ett söndagsnummer av Expressen där hon tog sin far i försvar på tal om hans påstådda motstånd mot förhållandet med Daniel. Och runt halsen hade hon den stora Guldvivablomman igen.

– Den trodde jag faktiskt inte riktigt var hennes stil. Men det var såklart ännu roligare. Man kan ju förstå att hon av artighet hade på sig ett smycke när hon kom hit men de andra gångerna var hon helt opåverkad. Hon hade bara tagit det på sig, säger Maria förundrat.

”Blomman™” är även Marias egen favorit bland Guldvivas smycken. Trots att hon har bockat och bankat tusentals blommar bär hon den fortfarande med glädje. En annan älskling och storsäljare är ”Ängeln” – från början tänkt att vara ett smycke bara för julen 2002. Men det visade sig finnas behov av änglar året runt, alla år. Julängeln blev en skyddsängel.

– Man ger bort det till sina barn, till dagisfröknar man tycker om, till sin mamma. Det tar aldrig slut på änglar, konstaterar Maria.

När Maria målar upp Guldvivas framtid är det i anda av det entreprenörskap hon säger att hon ärvt från sin far. Optimistiskt och med stora penseldrag.

– Jag ser att vi finns kvar om 70 år. Att vi har skapat arbetstillfällen på Åland och att vi gjort Åland känt för tidlösa och hållbara smycken. Det ska då vara möjligt att köpa örhängena till det halsband du ärvt av din mormor. Ett Kalevala i miniatyr. Jag är inte rädd att se framåt, att se stort. Det är en förutsättning för att jobbet ska vara roligt. Och att det är roligt är en förutsättning för att göra det. ●

Guldviva hopeoi arjen

Sinivuokko, ahvenen pyrstö, tyrni-marjaterttu ja veneen kiinnitysrengas. Ahvenanmaalaisen Guldvivan korupajan juuret ovat syvällä Ahvenanmaan saariston mullassa. Yksikään korupajan perustajan Maria Karlströmin valitsemista koruaiheista ei ole liian arkinen hopeaksi muutettuna.

– Minun mielestäni ahvenen pyrstö koruna ei ole lainkaan kummallinen. Kalat ovat luonnollinen osa kasvuympäristöäni, Maria toteaa.

TEKSTI: Anna Karlsson KUVA: Brendan Delany

Gulddivan tavaramerkki syntyi 1989, kun Maria Karlström ja Pia Romberg perustivat Galleri guld & gåvor -kultasepäntiliikkeen. Yrityksen kaksikymmenvuotisjuhluvuosi on pian käsillä. Viking Linen aluksilla koruja on myyty jo melkein puolitoista vuotta ja viime aikoina myös kruununprinsessa Victoria on käyttänyt Gulddivan ”Blomman™” -korua useissa tilaisuuksissa. Ahvenanmaalaisen hopeapajan rattaat pyörivät nyt siis nopeammin kuin koskaan aikaisemmin.

Gulddivan sydän sijaitsee Maarianhaminan Merikorttelissa, jossa yrityksellä on oma paja ja myymälä. Suurin osa tuotannosta on kuitenkin hiljattain siirretty Marian kotiin, jonne on rakenteilla verstaas, jonka sisustuksessa on käytetty mustaa

väriä ja puuta.

Verstaassa on viileää, koska lämmitys ei vielä toimi kunnolla, mutta kamiinassa tuli räiskyy lupaavasti. Maria vannoi useita vuosia sitten, että ei enää ikinä toisi töitä kotiin, mutta nyt hän viihtyy kotona työskennellessään paremmin kuin koskaan. Hän vetäytyy verstaaseen iltaisin kello seitsemän jälkeen eli heti kun perheen päivärytmi rauhoittuu. Toisinaan myös lapset ovat mukana ja auttavat hiomaan pieniä helmiä, joista tulee pää Gulddivan Enkelille, erälle yrityksen myydyimmistä koruista. Toisinaan taas sisään tassuttelee kissa tai koira pitämään seuraa. Elämä tuntuu melko mukavalta, vaikka Marian työtahti on kovempi kuin koskaan.

– Toisinaan ajattelen, kuinka hyvin asiat ovat. Rentoutua ei

kuitenkaan ehdi, tämä on vähän samanlaista kuin lapsesta huolehtiminen. Yrityskään ei pysty pitämään huolta itse itsestään.

Maria Karlströmin mielestä Gulddiva-tavaramerkki on kuin hänen kolmas lapsensa: vaikea synnytys ja useiden vuosien epävarmuus ja taistelu. Yrityksellä oli lastentauteja – sisäisiä kiistoja ja taloudellisia vaikeuksia. Aika ei koskaan riittänyt ja monet yöt kuluivat yrityksen nykytilaa ja tulevaisuutta pohtiessa.

Kaikista huolenaiheista huolimatta Marialla oli aina vankka, peritty usko siihen, että kaikki on mahdollista.

– Toisinaan ihmiset kysyivät minulta, miten oikein jaksoin. Mutta koska Guldviva on minulle kuin oma lapsi, en koskaan edes harkinnut luovuttavani. Ei omaa lastaan hylkää vain sen vuoksi, että haluaisi levätä tai käydä kylpylässä. Lapsi on jatkuvasti läsnä, Maria sanoo.

Vuonna 1999, kymmenen vuotta tavaramerkin perustamisen jälkeen, Maria saattoi huomata että yrittäminen alkoi kannattaa. Guldviva suunnitteli ja loi entistä enemmän omia koruja ja aika ei enää riittänyt perinteiseen kultasepäntööhön ja tilaustöihin. Vuonna 2000 Maria sai tilaisuuden avata korupaja-kahvilan Merikortteliin. Pullat, voileivät ja hopea osoittautuivat onnistuneeksi yhdistelmäksi.

– Avasimme kahvilan 1. huhtikuuta ja jo 15. kesäkuuta huomasin, että tuotteillemme oli olemassa kysyntää, minkä varaan toimintaa saattoi rakentaa. Tuolloin ostimme Merikorttelista entisen kalansavustamon ja avasimme korumyymälämme helmikuussa 2001, Maria kertoo.

Merikorttelin myymälä on Gulddivan sykkivä sydän: täällä korupajan valikoimat ovat laajimmillaan ja täällä testataan myös uusia ideoita. Kaupasta voi löytää myös koruja, joiden valmistus on lopetettu.

Maria Karlström uskoo, että tutut ja turvalliset aiheet ovat olleet Gulddivan saaman suosion avaimena. Asiakkaat tunnistavat korujen aiheet ja heillä on niihin jonkinlainen suhde. Ne ovat esineitä Marian arkipäivästä.

– Vaikkapa ahvenen pyrstö. Minun mielestäni pyrstö ei ole lainkaan kummallinen korun aiheena. Lapsena kävin usein isoisan kanssa kalassa. Mottojamme ovat ajattomuus ja yksinkertaisuus.

Ehkäpä juuri yksinkertaisuus on puhutellut myös kruununprinsessa Victoriaa, jonka on nähty kantavan Gulddivan korua useissa yhteyksissä. Kaikki alkoi viime keväänä, kun tieto kruununprinsessan Ahvenanmaan-vierailusta julkistettiin. Gulddivan verstaassa yrityksen tiedottaja keksi idean lähettää

Victorialle muutamia koruja ennen vierailua.

– No mikä ettei, ajattelin tuolloin.

Suunnitellessamme ”Blomman™”-hopeapantaa viisi vuotta sitten, totesimme että se oli oikea prinsessa-koru. Kirjoitin Victorialle henkilökohtaisen kirjeen, jossa kerroin meistä ja ahvenanmaalaisesta käsityöstä, ja lähetin hoviin kaksi korua. Muutamia päiviä ennen vierailua saimme kiitoskirjeen. Ja kun kruununprinsessa astui alas lentokoneesta, hänen kaulassaan oli kaulakoromme. Se lämmitti mieltä, Maria sanoo.

Mutta ei siinä vielä kaikki. Kaksi viikkoa myöhemmin Maria sai tekstiviestin tuttavaltaan, joka oli nähnyt Tukholman Metro-lehdessä kuvan Victoriasta, joka aloittaessaan harjoittelijana Ruotsin puolustusministeriössä kantoi kaulassaan Gulddivan suurta ”Blomman XL™”-korua.

Syyskuun alussa ruotsalaisen Expressen-lehden sunnuntai-numeron kannessa oli kuva kruununprinsessasta, joka puolusti lehdessä isäänsä, jonka väitetään vastustavan Victorian ja Danielin suhdetta. Kaulassaan Victorialla oli jälleen Gulddivan suuri kukkakoru.

– En oikeasti uskonut korun olevan aivan hänen tyyliään, joten sen vuoksi se tuntui erityisen hauskalta. On helppo ymmärtää, että hän käyttää korua kohteliaisuudesta täällä vieraillessaan, mutta nyt hän on käyttänyt sitä useamminkin aivan omaehtoisesti. Hän on vain valinnut sen kaulaansa, Maria toteaa.

”Blomman™” on myös Marian oma suosikki Gulddiva-koruista. Huolimatta siitä, että hän on taivuttanut ja työstänyt tuhansittain kukkia, hän on aina yhtä iloinen korua käyttäessään. Toinen rakas korumalli on myyntisuosikki ”Enkeli”. Valmistimme sitä ensin vuoden 2002 joululahjakoruksi. Mutta enkeleistä oli kysyntää ympäri vuoden ja vuosi vuoden jälkeen. Jouluelkelistämme tuli suojelusenkelimme.

– Enkelin voi antaa lapselleen, päiväkodin tädille tai omalle äidilleen. Enkelit ovat ikuisia, Maria sanoo.

Kuvaillessaan Gulddivan tulevaisuutta Maria uskoo isältä perimäänsä yrittäjähengen: optimismin ja suuriin pensselin-vetoihin.

– Uskon yrityksemme olevan hengissä vielä 70 vuoden kuluttua. Uskon, että olemme siihen mennessä luoneet Ahvenanmaalle lisää työpaikkoja ja tehneet saarimaakuntamme tunnetuksi ajattomista ja kestävästä koruistaan. Asiakkaillamme olisi tuolloin myös mahdollisuus ostaa äidiltä perimäänsä riipukseen sopivat korvakorut. Tämä olisi vähän kuin Kalevala Koru pienoiskoossa. Uskallan katsoa tulevaisuuteen, näen siinä kasvumahdollisuuksia. Se on myös edellytys sille, että työ tuntuu hauskalta. Ja se puolestaan on edellytys koko työlle. ●

